

Diversiteit en collectievorming bij de Bibliotheek op school

– Y. de Bruijn & J. Mesman

Onderzoeksvraag

Welke rol spelen diversiteit en inclusiviteit (op het gebied van etniciteit, gender en seksuele oriëntatie) bij het samenstellen van een collectie voor de schoolbibliotheek? De onderzoekers vroegen het aan 76 bibliotheekmedewerkers die schoolbibliotheekcollecties samenstellen (hierna: collectioneers), en deden met 11 van hen een verdiepend interview.

Uitkomsten

Collectioneers vinden een diverse collectie belangrijk

- Collectioneers erkennen het belang van een diverse en inclusieve boekencollectie op school.
- Argumenten voor inclusieve kinderboeken:
  - Zorgt voor herkenning
  - Biedt ander perspectief
  - Is aanleiding om gesprek te starten
  - Sluit aan bij actualiteit

Collectioneers ervaren belemmeringen

- Het beschikbare boekenaanbod is nog niet divers en inclusief genoeg.
- Informatievoorziening over diversiteit in boeken voldoet niet.
- Tijd en budget zijn beperkt.
- Sommige (streng) religieuze scholen maken bezwaar tegen LHBTIQ+-thema's of -personages in boeken.

Werken aan inclusiviteit heeft niet altijd prioriteit

- Diversiteit wordt in de praktijk niet altijd meegewogen bij het kiezen van boeken voor de collectie.
- Sommige collectioneers vrezen dat werken aan een diverse collectie botst met werken aan leesmotivatie (herkenning), met name in plattelandsregio's.
- De verantwoordelijkheid voor het bieden van verschillende perspectieven en/of wereldbeelden, door respondenten de cognitieve of educatieve functie van boeken genoemd, ligt volgens sommige collectioneers niet bij de bibliotheek, maar bij de school. De school is volgens deze zienswijze verantwoordelijk voor het bepalen welke boodschappen mee moeten worden gegeven aan leerlingen, en dus welke perspectieven nodig zijn.

Aanbevelingen

Collectioneers: Reflecteer op je visie m.b.t. diversiteit in de schoolcollectie en je rol daarin. Vergroot je bewustzijn over diversiteit in de huidige collectie, over (onbewuste) keuzes die spelen in het collectievormingsproces, en over waar je wat betreft diversiteit op kunt letten.

Collectioneers: Gebruik de *Handreiking collectie en signatuur* (www.pro.debibliotheekopschool.nl) als je te maken hebt met scholen die vanuit hun signatuur bepaalde boeken niet in de collectie willen opnemen.

Boekenvak: Vergroot het aanbod van inclusieve kinderboeken, stimuleer diversiteit in het auteursveld en verbeter de informatievoorziening over inclusieve boeken op een zorgvuldige manier.

“
Een goede
boekencollectie is een
diverse boekencollectie,
die kinderen zowel 'spiegels'
als 'vensters' biedt.

Stichting Lezen

Uit de resultaten van het onderzoek *Diversiteit en collectievorming bij de Bibliotheek op school* blijkt dat het vergroten van bewustzijn over het belang van een diverse en inclusieve collectie zeer gewenst is. Stichting Lezen maakt een praktische vertaling van het onderzoek van Van den Bossche & Klomberg, *Jeugdletteratuur door de lens van etnisch-culturele diversiteit* (2020), onder meer om collectioneers houvast te bieden bij het samenstellen van een divers en inclusief boekenaanbod. Daarnaast bleek dat collectioneers soms op scholen komen die LHBTIQ+-boeken uit de collectie weren. Stichting Lezen ontwikkelt de *Handreiking collectie en signatuur*, om bibliotheken handvatten te bieden voor de samenwerking met deze scholen.

Verder lezen Lees de samenvatting of het hele rapport *Diversiteit en collectievorming bij de Bibliotheek op school* op www.lezen.nl.